

Trpný rod

A: Wie hast du diesen Kuchen gemacht?

B: Erst wird der Teig zubereitet. Dann wird das Obst gewaschen.

A: Kann dafür eine Maschine benutzt werden?

B: Nein, das wurde in meiner Familie immer von Hand gemacht.

Nemci používajú trpný rod často.

Trpný rod sa vždy môže tvoriť zo sloviac, za ktorými stojí predmet v akuzatívne, napr. *sehen, kaufen, geben*.

Tvar a použitie slovesa werden, str. 27

V trpných vetách sa osoby, veci alebo predmety, ktorým sa niečo deje, stávajú podmetom vety. Tým sú zdôraznené, a preto dôležitejšie.

Forma

tvar slovesa **werden + prídavné minulé (Partizip Perfekt)**

	Prítomný čas	Préteritum
ich	werde gesehen	wurde gesehen
du	wirst gesehen	wurdest gesehen
er, sie, es	wird gesehen	wurde gesehen
wir	werden gesehen	wurden gesehen
ihr	werdet gesehen	wurdet gesehen
sie/Sie	werden gesehen	wurden gesehen

Trpný rod v I. budúcom čase: *Ich werde operiert werden*. Tento čas sa nahrádza prítomným časom + časovým údajom: *Ich werde morgen operiert*. II. budúci čas: sa prakticky nepoužíva: *Ich werde operiert worden sein*.

tvar slovesa **sein + prídavné minulé (Partizip Perfekt) + worden**

	Perfektum	Plusquamperfektum
ich	bin gesehen worden	war gesehen worden
du	bist gesehen worden	warst gesehen worden
er, sie, es	ist gesehen worden	war gesehen worden
wir	sind gesehen worden	waren gesehen worden
ihr	seid gesehen worden	wart gesehen worden
sie/Sie	sind gesehen worden	waren gesehen worden

Pozorne si všimajte, kedy Nemci používajú trpný rod. Premýšľajte, prečo sa používa!

Sloveso **werden** je tu pomocným slovesom. Preto prídavné minulé znie *worden*. Prídavné od plnovýznamového slovesa *werden* je *geworden*.

Ak je v činnej vete podmetom zámeno **man**, v trpnej vete sa nepoužije. Činná veta: *Man befragte Passanten*. Trpná veta: *Passanten wurden befragt*.

Niekedy sa na 1. pozícii vo vete používa zámeno **es**, hoci vo vete nasleduje podmet. To je nesprávny štýl! Činný rod: *Nachts darf man keinen Alkohol verkaufen*. Trpný rod: *Es wird einem nachts kein Alkohol verkauft*. Správne: *Nachts wird kein Alkohol verkauft*.

Trpný rod + modálne sloveso sa často nahrádza pomocou **slovesného kmeňa a prípony -bar**.
Die Milch kann nicht mehr getrunken werden. – Die Milch ist nicht mehr trinkbar.

1. Trpné vety s podmetom

Takto sa z činnej vety tvorí trpná veta:

Veta v činnom rode

Predmet v akuzatívne
Podmet v nominatívne

Veta v trpnom rode

→ sa stáva podmetom v nominatívne
→ sa vynechá alebo
→ sa udáva pomocou predložky *von* + datív

podmet

predmet v akuzatívne

Der Fachmann installiert das Programm.

podmet

von + datív

Prítomný čas činný rod:

Prítomný čas trpný rod:

Das Programm wird (vom Fachmann) installiert.

Préteritum trpný rod:
installiert.

Das Programm wurde (vom Fachmann)

Perfektum trpný rod:

Das Programm ist (vom Fachmann) installiert worden.

Pluskvamperfektum trpný rod:

Das Programm war (vom Fachmann) installiert worden.

2. Trpné vety bez podmetu

Činné vety **bez predmetu v akuzatívne** nemajú v trpnej vete podmet.

Preto sa používa malý trik: Zámeno **es** preberá funkciu podmetu, ale nemá žiadny význam.

Činná veta:

Man darf hier sonntags nicht fahren.

Trpná veta:

Es wird hier sonntags nicht gefahren.

Správne:

Sonntags wird hier nicht gefahren.

3. Trpný rod s modálnymi slovesami

Prítomný čas:

Ich kann gesehen werden.

Préteritum:

Ich konnte gesehen werden.

Perfektum:

Ich habe gesehen werden können.

Pluskvamperfektum:

Ich hatte gesehen werden können.

Ak sa použije trpný rod v perfekto s modálnym slovesom vo vedľajšej vete, na konci vety stoja tieto slovesá za sebou. Časované sloveso je pri tom pred ostatnými slovesami:

Ich habe mir heute frei genommen, weil meine Waschmaschine hat repariert werden müssen.

4. Stavový trpný rod

Činný rod:

Ich wasche deine Jeans. Periem tvoje rifle.

Trpný rod:

Deine Jeans werden gewaschen. Tvoje rifle sa perú.

Stavový trpný rod:

Deine Jeans sind gewaschen. Tvoje rifle sú vypraté.

Činný rod: *Peter zerbrach den Teller.*
 Trpný rod: *Der Teller wurde zerbrochen.*
 Stavový trpný rod: *Der Teller war zerbrochen.*

Stavový trpný rod sa tvorí z tvaru slovesa **sein + prídavné minulé (Partizip Perfekt)**. Vyjadruje výsledok činnosti.
 Na stavový trpný rod sa pýtame: Aký je výsledok/stav?

5. Trpný rod s neurčitkovou konštrukciou

Trpnú vetu so spojku dass je možné pretvoriť do neurčítkovej vety, ak je jej podmet rovnaký ako v hlavnej vete.

Mein Mann hofft, dass er nächstes Jahr befördert wird.
Mein Mann hofft, nächstes Jahr befördert zu werden.

6. Alternatívy k trpnému rodu

Ak nechceme použiť trpný rod, môžeme vytvoriť vetu pomocou neosobného zámena man.

Man baut hier ein neues Wohngebiet.
 (namiesto: *Hier wird ein neues Wohngebiet gebaut.*)

Použitie

V trpnej vete leží prízvuk na slovese; to znamená:
 Dôležitá je činnosť alebo dej, nie osoba.

Erst wird das Programm installiert
Dann wird der Computer neu hochgefahren.

Niekedy môžeme podmet vynechať, pretože nie je známy alebo ho nechceme menovať.

Ein anonymes Brief wurde der Polizei geschickt.
In der Nacht zum 1. Mai wurde die Stadtmauer mit Graffiti besprüht.
Bei der Demonstration wurde ein Mann getötet.
Bei der Installation wurde ein Fehler gemacht.

Stavový trpný rod vyjadruje výsledok činnosti alebo deja.
 Činiteľ sa v ňom neuvádza.

Dieses Problem ist endlich gelöst.
Das Mittagessen ist zubereitet.

Stavový trpný rod sa používa len v prítomnom čase a v préterite.

Perfektum pohybových slovies sa rovnako tvorí pomocou slovesa sein + prídavné minulé.
 Otázka: Was geschieht?
 To však nie sú tvary trpného rodu.
Er ist gegangen.
 → str. 13

1. Pretvorte vety z činného rodu do trpného rodu.
Všímajte si gramatický čas!

a) Der Manager beobachtet den Praktikanten.

Der Praktikant wird beobachtet.

b) Der Sicherheitsdienst entdeckt den Einbrecher.

Der Einbrecher _____

c) Die Sekretärin gibt mir meine Flugtickets.

Die Flugtickets _____

d) Der Hotelgast bezahlt seine Rechnung morgen.

Die Rechnung _____

e) Man hat meinen Geschäftswagen gestohlen.

f) Der Abteilungsleiter hat letzten Monat neue Software gekauft.

g) Das Reisebüro reserviert die Zimmer im Hotel.

2. Tvorte trpný rod v préterite a v perfekto. Čo sa stalo minulý rok vo firme Successiv?

a) Eröffnung einer neuen Niederlassung

Eine neue Niederlassung wurde eröffnet.

Eine neue Niederlassung ist eröffnet worden.

b) Kauf von neuen Maschinen

c) Einstellung neuer Mitarbeiter

d) Ernennung eines Geschäftsführers
